

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/459/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1318206324
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Alena Čakváriová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1318206324.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Aleny Čakváriovej a členov senátu Mgr. Patrície Železníkovej a JUDr. Romana Bolebrucha, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: W. Z., nar. XX.XX.XXXX, zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky: Mgr. D. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, XXX XX N., t.č. A. G. XX, XX XXX V., T., dieťa rodičov: matka - nebohá M. C. O., A., zomr. XX.XX.XXXX, a otec - Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, XXX XX N., štátne občianstvo Ruskej federácie, zastúpený JUDr. Evou Bielikovou, advokátkou so sídlom Stromová 13, 831 01 Bratislava, v konaní o návrhu otca na zníženie výživného pre maloleté dieťa, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III, zo dňa 26.02.2019, č.k. 37P/287/2018-30, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava III, uznesením, zo dňa 26.02.2019, č.k. 37P/287/2018-30, konanie zastavil. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. čl. 3 písm. b) Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti, v znení Korigenda uverejneného v Úradnom vestníku Európskej únie dňa 18.05.2011 (ďalej len „Nariadenie o výživnom“), § 9, § 161 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a vecne nedostatkom právomoci súdov Slovenskej republiky na konanie v predmetnej veci, keď maloletá dlhodobo nežije na území Slovenskej republiky, ale v zmysle predloženej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava zo dňa 25.01.2019 sa táto od júna 2013 nepretržite zdržiava vo Francúzsku. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

3. Proti tomuto uzneseniu podal prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu v zákonnej lehote odvolanie otec, navrhujúc odvolaciemu súdu, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súdu prvej inštancie vytkol, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a že súd prvej inštancie mu odňal možnosť konať pred súdom. Mal za to, že Nariadenie o výživnom nemožno aplikovať izolovane bez ohľadu na okolnosti konkrétneho prípadu, a to najmä na fakt, že v predmetnej veci sa svojím návrhom v zmysle klauzuly rebus sic stantibus domáhal zmeny rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 09.04.2013, č.k. 38P 22/2013-34, v časti týkajúcej sa výživného pre maloletú. Namietal, že súd prvej inštancie vzal do úvahy len kritérium právomoci v zmysle čl. 3 písm. b) Nariadenia o výživnom, kým čl. 3 písm. a), c) a d) Nariadenia o výživnom neaplikoval. Bol toho názoru, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nesprávne vychádzal výlučne zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava zo dňa 25.01.2019, podľa ktorej sa maloletá od júna 2013

nepretržite zdržiava vo Francúzsku. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorej obvyklý pobyt dieťaťa musí byť určený na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu, pričom okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa v členskom štáte musia byť zohľadnené aj ďalšie faktory, z ktorých je možné vyvodiť, že táto prítomnosť nemá dočasný charakter. Zdôraznil, že maloletá, ako aj stará matka majú naďalej evidovaný trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, a teda ich pobyt vo Francúzsku je iba dočasný. Upozornil tiež na skutočnosť, že maloletá a stará matka voči nemu vedú na území Slovenskej republiky, konkrétne na Okresnom súde Bratislava III, viaceré súdne konania, a to konanie o vydanie neodkladného opatrenia vedené pod sp.zn. 11C/36/2018, konanie o neplatnosť záložnej zmluvy a o vydanie neodkladného opatrenia vedené pod sp.zn. 61C/126/2018 a konanie o jeho vyhlásenie za mŕtveho vedené pod sp.zn. 39Ps/20/2018.

4. Stará matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca žiadala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil. Mala za to, súd prvej inštancie bol v danom prípade povinný uplatňovať ustanovenia Nariadenia o výživnom postupne, a teda pokiaľ mal otec ako povinný miesto obvyklého pobytu v Čečensku, ktoré nie je členským štátom Európskej únie a nie je viazané týmto Nariadením o výživnom, v prejednávanej veci nebolo možné aplikovať ust. čl. 3 písm. a) Nariadenia o výživnom. Z uvedeného dôvodu sa, podľa jej názoru, malo uplatniť nasledujúce ustanovenie, t.j. čl. 3 písm. b) Nariadenia o výživnom, upravujúce ako kritérium na určenie právomoci miesto obvyklého pobytu oprávneného. Potvrdila, že od roku 2013 sa spolu s maloletou trvalo zdržiavajú vo Francúzsku, hoci trvalý pobyt majú naďalej vedený na území Slovenskej republiky. Ako dôvod ich presťahovania sa do Francúzska označila skutočnosť, že na základe informácií od maloletej týkajúcich sa úmrtia jej matky podala na otca trestné oznámenie, v dôsledku ktorého sa jej tento začal vyhrážať, že maloletú odvedie do Čečenska, a zamedzil im prístup do bytu, v ktorom majú trvalý pobyt. Zdôraznila, že maloletá na území Francúzska navštevuje školu, plynule ovláda francúzštinu, vo Francúzsku má svojich priateľov a najbližšiu rodinu, ako aj centrum svojho života. Vyjadrila sa, že spolu s maloletou považujú Francúzsko za svoj domov a nemajú v úmysle tam zotrvať len dočasne, a teda miestom obvyklého pobytu maloletej je Francúzsko, ktoré je členským štátom Európskej únie a ktorého súdom prislúcha všeobecná právomoc v otázke vyživovacej povinnosti k maloletej. Z uvedených dôvodov bola toho názoru, že nebolo potrebné, aby sa súd prvej inštancie ďalej zaoberal otázkou uplatnenia čl. 3 písm. c) a d) Nariadenia o výživnom.

5. Otec vo svojom vyjadrení k vyjadreniu starej matky prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu zotrval na svojich tvrdeniach uvedených v podanom odvolaní.

6. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

9. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

10. Podľa čl. 7 ods. 2 druhej vety ústavného zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 1 ods. 1 Nariadenia o výživnom, sa toto nariadenie vzťahuje na vyživovaciu povinnosť vyplývajúcu z rodinných vzťahov, príbuzenstva, manželstva alebo švagrovstva.

12. Podľa čl. 3 Nariadenia o výživnom, v členských štátoch je právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti daná:

- a) súdu podľa miesta obvyklého pobytu odporcu, alebo
- b) súdu podľa miesta obvyklého pobytu oprávneného, alebo

c) súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o osobnom stave, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov, alebo

d) súdu, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

13. Podľa čl. 8 ods. 1 Nariadenia o výživnom, ak sa rozhodnutie vydalo v členskom štáte alebo haagskom zmluvnom štáte, v ktorom má oprávnený obvyklý pobyt, povinný nemôže začať konanie s účelom zmeniť toto rozhodnutie alebo získať nové rozhodnutie v žiadnom inom členskom štáte, pokiaľ má oprávnený naďalej obvyklý pobyt v štáte, v ktorom sa rozhodnutie vydalo.

14. Podľa čl. 8 ods. 2 Nariadenia o výživnom, odsek 1 sa neuplatní:

a) ak sa účastníci v súlade s článkom 4 dohodli na právomoci súdov tohto druhého členského štátu;

b) ak sa oprávnený podrobí právomoci súdov tohto druhého členského štátu podľa článku 5;

c) ak príslušný orgán v haagskom zmluvnom štáte pôvodu nemôže alebo odmieta vykonávať svoju právomoc na zmenu rozhodnutia alebo na vydanie nového rozhodnutia, alebo

d) ak rozhodnutie vydané v haagskom zmluvnom štáte pôvodu nemožno uznať alebo vyhlásiť za vykonateľné v členskom štáte, v ktorom sa zamýšľa konať o zmene rozhodnutia alebo o vydaní nového rozhodnutia.

15. V predmetnej veci súd prvej inštancie konanie zastavil z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

16. Vzhľadom na fakt, že v danej veci ide o konanie s cudzím prvkom, pričom tak Slovenská republika, ako aj Francúzsko boli ku dňu začatia konania členskými štátmi Európskej únie, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie pri skúmaní svojej právomoci na konanie v zmysle ust. § 161 ods. 1, 2 CSP správne aplikoval čl. 3 Nariadenia o výživnom a s jeho názorom o nedostatku právomoci na konanie o návrhu otca na zníženie výživného pre maloletú vysloveným v napadnutom rozhodnutí sa stotožňuje.

17. Odvolací súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že v prejednávannej veci neprichádzalo do úvahy skúmať právomoc súdov Slovenskej republiky podľa čl. 3 písm. a) Nariadenia o výživnom, keďže rozhodným kritériom na určenie právomoci v zmysle citovaného ustanovenia nie je s poukazom na znenie Korigenda uverejneného v Úradnom vestníku Európskej únie dňa 18.05.2011 obvyklý pobyt povinného, ale obvyklý pobyt odporcu, pričom otec má v predmetnom konaní naopak postavenie navrhovateľa. Na dané konanie sa rovnako nevzťahujú ustanovenia čl. 3 písm. c) a d) Nariadenia o výživnom, keďže sa nejedná o vec vyživovacej povinnosti, ktorá by bola spojená s konaním o rodičovských právach a povinnostiach alebo o osobnom stave. V tomto prípade je teda otázka existencie, resp. neexistencie právomoci súdov Slovenskej republiky spojená bezpodmienečne s aplikáciou čl. 3 písm. b) Nariadenia o výživnom. Odvolací súd sa preto zaoberal skutočnosťami, ktoré ako rozhodujúce pre trvanie právomoci stanovuje predmetné ustanovenie nariadenia.

18. Kritériom na určenie súdnej právomoci v zmysle čl. 3 písm. b) Nariadenia o výživnom je obvyklý pobyt oprávnenej osoby. Podľa čl. 2 bod 10 Nariadenia o výživnom je oprávnenou osobou pre účely Nariadenia o výživnom každá fyzická osoba, ktorá má nárok na výživné alebo o ktorej sa tvrdí, že má takýto nárok. Dieťa, ktoré je svojou výživou odkázané na svojich rodičov, je potom tiež takouto oprávnenu osobou. Pokiaľ ide o pojem obvyklý pobyt, tento nemá legálnu definíciu. Súd pri posúdení otázky, či má osoba obvyklý pobyt na území určitého štátu, musí vziať do úvahy všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu. Pre koncept obvyklého pobytu je totiž typický jeho objektívny charakter. Podstatné je, kde sa osoba fakticky prevažne zdržiava a kde je ťažisko jej každodenného života, ako aj úmysel osoby zdržiavať sa na nejakom mieste. V tomto smere je teda významná najmä skutočnosť, kde sa osoba zdržiava, pracuje, študuje a pod. Pri posudzovaní obvyklého pobytu dieťaťa je navyše potrebné vziať do úvahy v závislosti od veku dieťaťa aj skutočnosť, kde je obvyklý pobyt osoby, ktorá sa stará o dieťa, kde dieťa navštevuje školské zariadenie a pod. Zároveň nemožno pri posudzovaní obvyklého pobytu opomenúť ani účel prijatia tohto pojmu ako kritéria určujúceho právomoc súdov, ktorým bola predovšetkým snaha o aplikáciu kritéria, ktoré je voči dotknutej osobe najspravodlivejšie a ktoré zabezpečuje, aby o veci týkajúcej sa určitej osoby konal súd štátu, ktorý je k danej osobe „najbližší“.

19. S prihliadnutím na uvedené, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie pri ustálení obvyklého pobytu maloletej vo Francúzsku postupoval správne, keď je z obsahu spisového materiálu zrejmé, že maloletá spolu so starou matkou, do náhradnej osobnej starostlivosti ktorej bola zverená rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 09.04.2013, č.k.38P/22/2013-34, od júna 2013 nepretržite žije na území Francúzska, kde maloletá zároveň navštevovala základnú školu a v štúdiu tam mala pokračovať aj na strednej škole, ktoré skutočnosti otec vo svojom odvolaní výslovne nenamietal. Pokiaľ ide o jednotlivé odvolacie námietky otca, tieto nemali vplyv na správnosť napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa nemohol stotožniť s námietkou otca, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal výlučne zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava zo dňa 25.01.2019, keď údaje uvedené v predmetnej správe uviedla Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava pri telefonickom kontakte samotná stará matka, ktorá navyše potvrdila pravdivosť daných informácií aj vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca. Vo vzťahu k otcom zdôrazňovanej okolnosti, že maloletá a stará matka majú trvalý pobyt naďalej evidovaný na území Slovenskej republiky, odvolací súd poukazuje na fakt, že trvalý pobyt nepredstavuje jediné rozhodujúce kritérium pre ustálenie obvyklého pobytu, ale naopak je naň potrebné prihliadať v kontexte ďalších relevantných okolností konkrétneho prípadu. Otec vo svojom odvolaní súčasne uviedol, že maloletá a stará matka voči nemu vedú na území Slovenskej republiky viaceré súdne konania, ktorá skutočnosť však nemá na existenciu právomoci súdov Slovenskej republiky v danej veci žiadny vplyv, keďže právomoc je potrebné posudzovať v každom jednotlivom prípade samostatne, pričom predmetom otcom uvádzaných konaní nie je starostlivosť o maloletú. Pokiaľ otec v súvislosti s aplikáciou Nariadenia o výživnom v prejednávanej veci upozornil na to, že sa návrhom na začatie konania domáhal zmeny už právoplatného súdneho rozhodnutia, a to rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 09.04.2013, č.k. 38P 22/2013-34, odvolací súd poukazuje na znenie ust. čl. 8 ods. 1, 2 Nariadenia o výživnom, z ktorého vyplýva, že v prípade zmeny obvyklého pobytu oprávneného, v tomto prípade maloletej, nič nebráni tomu, aby sa konanie o zmene rozhodnutia vydaného v jednom členskom štáte Európskej únie začalo v inom členskom štáte.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP.

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).